

Eyi ko to ofo, eyi ko to ofo fika Imale nku pempe.

Irohin Yoruba

VOL. IX No 439

MONDAY APRIL 26, 1954

KOBO KAN 161

E ma a polowo oja nyin sinu iwe

Irohin Yoruba

Ijoba Mba Olota S'ejo

ABEOKUTA—Ni ojo 'Bo ti ise ojo kedogun osu yi ni awon Olota wa mu Oba Olota Timothy Oloye Ologoroye Keji timole pelu awon enia marun, Hezekiah Dare, Yesufu Alakanse, Yesufu Akinde, Yesufu Idowu ati Oladunjoye Diyalolu.

Ese ti awon Olota ka si won forun ni wipe awon lo ibiti owo-ofi fun awon Egbe Aiyedun Ota pe ti s'inkokan awon ba ti le da sile mewa-mewa wa ti awon ba si ti fun

Oba Alake Abeokuta ni ogorun ponun nibe, awon ko tun ni san owo-oru kanun moye.

Awon Egbe na si da owo na gbohogbo apapo owo ti won da na si je egberinla ponun (£2,800) ti won so pe awon gbe fun Oba Olota ati awon ti won mu timole pelu re bi arufin.

Nwon ti ko awon arufin na wa si iwaju Adajo Kolu Kekere Abeokuta, sugbon awon kotti bere si re ojo ti Adajo na fi ye gbigbo-ojo won na si ojo kokanla osu ti mbo. Oloye I. A. Shodipo, okan ninu Igbino Egba ni o duro fun Olota, beni won si gba iduro awon yoku pelu.

Ki Olota to lo mu Oba Olota na egbe bi arufin ni Ogburn I. E. W. Schofield Ajele Egbe Abeokuta ti fi twe ran Ajele Kekere si Oba Olota pe Ijoba si da a duro egbe bi Oba na, fun igba die, nitorina o ni lati yo

owo re kuro ninu aye iselu ati ninu Igbino asofin lu titi ti won o fi fi ori ejo ti Ijoba mba a to ti si oja kan.

Nwon bi Oba na ni ojo kela osu kokanla odun 1906, o di eni odun mejindinlota lodunni, ile-we St. James School Ota ni o gbe ko eko, on ru eni osu kokole se akowe (bailliff) ni Kota Ibiye Ota ki o to bere si fi mota akero se owo, eyi o ase titi o fi je Oba ni ojo kewa osu karun odun 1949, omo marun ni o ni.

Kwame Sa Aburo Re Pa

ASANKRANGWA G.C.—A gbo pe ni ojo leggun ti ise ojo kokandilogun osu kini odun yi ni ariwu ta s'oke lala wipe okunrin kaa lati "Bremang" ni abegbe Asankrangwa ti oruko re ni Kwame sa aburo re ni ada pa!

Irohin ti a gbo nipa oro okunrin na ni pe, lati nkan bi ose men ni are igbona (were) ti kolu okunrin yi ti o nsooro kantan-kantan, ni won ba fi mu u lo si ile Onisgun fun itofu, nigbati oju re wate ni won ba mu u wale.

Nigbati o di ni owuro oju yi ni okunrin yi ba bere si ponu ada, nibiti o ti nponu ada yi lo wo ni o ti pe aburo re yi ran niye. Bi aburo re na ti pchrida lati lo je ise ti egbon re ran an ni okunrin yi ba sa a ni ada ni ipako, nje ki aburo bojuwo ehin o tun sa ni ada niwaju, nibe ni o ti lule okunrin na si bere si sa a titi o fi sa a ni asa pa.

Gbhogbo ilu re kekere ni won ba gba ada lowo okunrin yi, ni won ba fi de ni okun lowo ati lese. Ki won to gbe okunrin ti won sa lo gbe yi de ile-iwasan (Hospital) ni Samtebo, emi re ti koja.

A gbo pe okunrin odaran na wa ninu timole lodo awon Ijoba, sugbon a ko ti mo bi won yio ti se ejo re si. Lowo agbako iku ojiji Oluwa rere gba wa.

Eniti O Ti Je Mayor Eko Ku

FKO—Ni ojo Aje ti o-oro kokandilogun osu yi ni Ogbeni Emmanuel Augustus Clay-le Bright eniti o je oye Mayor Eko gaghin lu si ile-iwasan Ijoba "Creek Hospital" ni nkan bi o-oro meje koja s'aju medogun ile mabau o di eni odun merialelogota Faye Ijoba ti o ti se asian fun igba die.

Nwon se isin isanku re ni Ile-Iso Ijoba St. Paul's Breadfruit Church" ni ojo 'Bo ti ise ojo kejileogun osu kanina, lati ibe ni won gbe ti gbe oku re lo sin si ile-iwasu Iko-yi Atijo, awon eria pataki pataki ni o pe si ibi isanku na, ero po bi omu lojo na.

Ologbe na ko eko ni ile-we C. M. S. Grammar School Eko, gbara ti o jade ni ile-we o se ise olukun (teacher) fun igba die ki o to lo se ise akowe labe awon Reluwe nibiti o gbe sise Lara Lara ati outi tobe gbe ti o fi di pe awon oja re gbe e si ipo oja ise Office Assistance, ki o to fi gba aye ipani [Penon] ni nkan odun keje s'ehin.

Gomina Nigeria Olofa Arthur Richards [Lord Miverton] lu a si o we-OWO (Certificate of Honorary membership) ni pe ologbe na se ise rere fun igba na re. Ologbe na je okan ninu awon Oluofokan osu ni nkan bi omu Ijoba St. Paul's Breadfruit Church. Opol po awon iwe eko kekere ni o se nigba aye re, awon iwe bi "The Currency Question" ati "The Prohibition of Alcohol in Nigeria".

Ni ojo kejileogun osu kewa odun 1952 ni won yan an si ipo Mayor Eko dipa Dokta Ibi-yinka Olorun-Nimbe ti o ti pari odun kan tire

Wo oju ewe keran

QBA OLOTA
Ti Ijoba mba a se oju nisisiyi.

Hadji Ayinla Je Balogun Ilu

EKO—Ni ojo Aje ti ise ojo kokandilogun osu yi ni ese awon enia pataki pataki pe si Mesalasi Jimo Ilu ni Victoria Street lati fi Hadji Amodu Ayinla Alli-Balogun je oye Balogun Ilu Eko ropo egbon re, Hadji Butari Balogun ti o jalasi ni nkan odun keta s'ehin.

Wo oju ewe keran

Olofa Obafemi Awolowo Asawaju awon Alakoso Ijoba Iwo-Orun pelu awon emawa re ni bi oxi Olofa Akerele-lu-Ale, Ogbeni Awolowo duro Ijoba Ijobi Ologbe na o nsooro iwuri ni po twa ati zesi Ologbe na nigba aye re.

PR-GRESS

O! ARE U MISSING

16 hours of it for less than

3D A DAY --- GET REDIFF-SION

Aworan yi ni ti gbin Oba Aulfin Oyo Alayefinwa Adeverem Kepi ti gba Gomina Dahomev au Iwawa ni ajeji ti Oyo.

Gomina D. honey ni ajeji ti ajeji ni awa ti apa ese. Oba Aulfin ni o gu wa ni Gomina Kekere Ijoba 1949-1950 Nigeria ni o wa ni apa etan.

IWE SI OLOTU IROHIN YORUBA

Ona Ti Ajo Fi Gba Omo Si Ile-lwe Ofe Ni 1955.

(O BERE LATI OSE TI O KOJA)

Bi awon omo to foruko sile fun ile-lwe kan pataki ba papaju, a o ko oruko iwe awon to ye fun ile-lwe na sinu iwe oruko. a o si ko ti awon yoku sinu iwe oruko miran ijo.

Nigbana, a ki yio fun awon obi tabi alagbato iru awon omo be ni iwe iwole, sugbon a o fun won ni iwe kan ti yio so ohun ti won nilati se.

Bi o badipe oran ribe, a o so pe ki awon obi tabi alagbato van ile-lwe miran ti won ba fe fun omo won. Sugbon eto wa pe Igbimo Eto Agbebe gbodo ba iru awon omo be wa iwe nana ile-lwe miran. Lehin oju merina, awon obi tabi alagbat' nilati dgbere de ibiti omwon foruko sinu iwe lati mo ile-lwe ti Igbimof i omo won si.

O se pataki ki omo tete lo foruko sinu iwe bi akoko ba to.

ISE IGBIMO ELETO AGBEGBE

Awon Igbimo Eto lo Agbebe ni yio-

- (a) ti eto gboogo lele,
- (b) yan awon akowe
- (c) bawo iko eruko sinu iwe,
- (d) fawo iwe iwole ati bebe,
- (e) wa aye fun awon omo ti ko ba fi aye,
- (f) jayewo awon nipa anko oruko omo sinu iwe
- (g) jihin fun Oja Otutoju Ejo ni Akamo (Province) na riye
- (h) iwe omo to jaye iwole.
- (i) iwe omo to foruke, sinu iwe sugbon ti awon ko raye iwole
- (j) iwe aye to si sile ti a le gba omo si.

ISE AKOWE AKORUKO

Awon akowe akoruko sinu iwe gbodo (a) wa ni ibiti awon omo nilati foruko sinu iwe; (b) fi iwe iwole fun awon omo oledun mela ati awon to

ju odun mela sugbon ti won ko to odun mela. (c) Se ako o ruko gbo-gbo awon omo to gba iwe iwole, ati awon to ni oruko nini iwe sugbon ti awon ko ti ni aye iwole yio wa sinu iwe oruko ko miran iju Igbimo Eto Agbebe yio fi so fun. Akowe akoruko pe won ti fi ile-lwe wo; (d) fi gboabo iwe oruko awon omo ti ko ti ni aye iwole ati iwe iwole to ba seka ranse si; Igbimo Eto; (e) Se rohin losose fun Igbimof Eto Agbebe.

EKO NIPA ESIN KISE

TULASI

Ki awon obi tabi alagbato mase titof esi bawo lati ran omo won lo si ile-lwe. Ko si omo ti so fi agbara mu ko ko nipa esin sinu ile-lwe kan.

Iwora Lakuregbe

NHIN NI IORA GAN WAN WA

Fun ibi koro lomo lakuregbe o jahan pataki lati tun odun to fa se. Bi o ba se pe sidi ara lo rogun si eia karewa, on nipa awon ese (khalogun) iwe ti won ni lati se jirawo lati si awon iwe si koro ni ra. Ewe si ni awon iwe ti si ni koro won ni daradara. Ewe Wara Pita ni awon iwe si ni koro won ni koro. Ewe ni awon iwe si ni koro won ni koro. Ewe ni awon iwe si ni koro won ni koro.

De Witt's Pills fe egbogbe ti won ti le koro siye fun awon ese lakuregbe ti o si won iyori ati rere pupu. Egbogbe ariata ki iwe ni awon iwe si ni koro won ni koro. Ki awon iwe si ni koro won ni koro.

HERI SI WA

Egbogbe De Witt's Pills fe esin a si pelu iwototo ti gbo-gbo awon esin a si fi see si fe jipe.

A Fi Ara Mo Egbe Afenifere

OLOTU, Inu mi yio dun bi e ba le gba mi laye nina iwe nyan atata lati ki Egbe Afenifere (Action Group) fun ise ribiribi ti won ise fun idagbasoke ilu Nigeria, papapa fun awon ilu ti o wa ni Iwo-Orun Ijoba Nigeria. Olorun Ologbega ki O lun bo ma a je

ki Egbe na gboro si, ki O si ma a se opolopo afifehin fun Olofa Obafemi Awolowo, ki O da gni re si fun wa, ki O si fun un ni opolopo alafa.

Pelu idunnu ati faja ni mo fi so fun nyan pe lenuloloyi ni awon jankanjankan ilu yi ti fi ara mo Egbe Afenifere (Action Group) gboho won si je okolegbara [220]. Ni

idade akoko ti a se awon Olofa S. Eyiwayo Oyo, P. B. Martins Iseyin, I. A. Adedolun ati awon Olofa ti Okeso si pelu wa se ipade ti a koko se. Adura ati eto ti a se loyo na so pupu.

Owo Ijoba bilu yio ma a roke o.

Emi ti ti oshin, S. S. Oshin, Baptist School, Isemi-ile wa Okcho.

Omo Ajase Ipo E Se Eto

OLOTU, Inu mi yio dun pupu bi e ba le gba mi laye d'e ninu iwe Irohin aladun nyan lati, fe oro yi si eto igbo awon omo Aje-Ipo ti won wa ni ile ati awon ti won wa lehin-odu. Ore mi na yio se gboho awo omo ilu yi ni opolopo anfani, ma a si dupu pupu bi e ba le tete ba mi te e jade.

yanju rara. E je ki a ma a ni ipade ki a si ma a se eto atata lori won, ki awo omo ile ti won wa ni ile so fun awon omo ni ile ti won wa ni ehunodi nipa ipade ati eto na, ki a si ma se je ki o pe rara o.

Oluwa ko ni je ki arehin o.

Emi ni, Y. A. D. Oloju-Charity-Boy, Ebute-Metta, LAGOS.

Ase Odun Ayoola Miringindin

SAMREABOJI G. C. ni ojo Eti ti iwe ojo ki ni oju kin odun yi ni Ogbeni David Ayoola, omo ile Oun Ila Olofa Ogbomoso, se ase replete fun ajoyu odun tun 1954.

Ese ko gbeji ni ile Ogbeni wa yi ni oju na. Awon Yoruba ni: "Ka ti ni lo vere ka se ariya o ya ni lara ju onje lo." Ewa wo wa ni Ogbeni yi ti ngbi idaraya pelu oyaya na owo

IGBIMO ELETO YIO GBO ESUN.

Bi ohun kan ba wa ti ko jeki a ko oruko omo kan sinu iwe, akowe akoruko gbodo ko odu ma sinu iwe kan ki o si fi iwe na fun obi tabi alagbaton na, ki o si tun jeki obi tabi alagbaton mo pe o ni anfani lati be oran na lo siwaju Igbimo Eto Agbebe re larin oju mele fun awon.

ni ojo na fun awon alabawoye re. Ko ku enikan ninu gboho awon omo Yoruba ti ngbe ile yi loje na ti ko losi ile Ogbeni ni: "TanoKrom."

Gboho awon Iju Onigbebin Paganin ati l'obirin ni o pe si iwe. Ogrisiris oje ati awon ogirisi Oti Oyinbo ati orisiris siga ko ni onka lojo na. Arisa ojo na bere ni awon nikan bi agogo mewa awon

ti ti agogo mewan ale. Dije ti aye wa fun lati daruko nina awon alabawoye ojo na ni awon Ogbeni C. A. Akano "Asoun Irohin Yoruba," Joshua Idowu, Dickson Kolawole, J. I. Oguntola, S. O. Thomas, Dan Ojo, S. A. Oguntola, Salawo Larinwo ati awon Iyafin Comfort, Ibrinwo, Alice Lapetin, Sarah Wemimo ati Iyafin Arthur.

David Ayoola, e ko inuwo ojo: A s'eyi s'ayomodu.

Rasaki Akanni Be Olotu Wo

Lati Oju Ewe Keji Keji

Pataki ohun ti o ba wa si ile yi ni lati wa ki narinrin (egbon) re ni 20, Oluwole Street, Lagos eni, a ko re ni onokunrin fikoko jalasi ni owo re ni aipe yi, inu egbon re na dun lati ri ni fun oro itunu pataki ti o ba egbon re na so.

Letin ti o se bi ose kan ni o ba bere si se ibewo ibi gboho ti o ni anyan lati ri, nigbati o de odo Olotu Irohin Yoruba, nwon jo ki ra-won awon yi ki ra-won, letin ti nwon ti fi ero imototo oro tan ni Olotu na ma yika gboho ile arinse ego awon won Irohin Ogbeni Akanni ra si dun si gboho aye ti o ba Olotu ati gboho inkan ti Olotu fi ye.

Ninu isori on pela Olotu ni o fi yee pe on yio dakan lo si ibadan ki on o to pada lo si ibujoko owo ohun ni Enchi Gold Coast ni ojo Isgun ti ise ojo kadastilogbon owa yi. Ajo a dara abo asunwon o. Odi-dee ki lu soko iwaje, ki Oluwa jeki a tun rira layo o.

Eniti O Ti Je Mayor Eko Ku

Lati oju ewe kini loni aye na nipa bayi on ni emkeji ti o di Mayor Eko, si wa ni ipo na lita Iloba fi tu awon igbimo Munisipa igbaca ka.

Ni ojo kejileogun owa kejila odun keji s'ehin ni o se ohun pataki nla kan ti gboho enia ko fi le gboho re laisi nipa pe o se ase nla kan "Mayoral Biquet" nigbati o wa ni aye Mayor Eko eyi ese awon enia pataki pataki P'oyinbi ati Penia dudu pe si ibe.

Ninu awon ti o fi s'awe lati soto re ni Iya re, iwara re ati awon gmo egbon re meja wa. Oluwa ki o gbe e si s'efere.

Hadji Ayinla Je Balogun Ilu

Lati oju ewe kini

Letinna ni Balogun na ba un oon funfun, awon enia pataki pataki i'okunrin. Fohin na si ba a ko oyo lo si odo Oba Eko, Alaiyadawa Adedji Adile Keji ni Iga Idigbanran, o si gba won 'owo t'ese, ki nwon to dari lo si ile Balogun na.

Eye oju na po o larinrin. Inu ati oju orisirisi ni o se ibe, tohin ko to so odunda ni. Ero ti po ju ta u ma a daruko awon nabawee owa lo fokokun lo. Oye a mori o.

G. B. Amosu Pada S'ile

EKO-NI oju Aje ti ise ojo kejila osu kerin odun yi ni Ogbeni G. B. Amosu, okaa ninu awon onibara Iwe Irohin Yoruba ti o nra Koko [Cocoa] f'awon Oyinbi Osoisowo U A Cnti Kpando, Gold Coast, ba moto akero kuro lohun o si de si Eko ni ojo keta.

Ni oju keta na ni o wa se ibewo Olotu, Olotu si gba a t'owo t'ese, o si ba a so opolopo oro lori bi inkan ti nlo si nibiti ati lohun, letinna ni Olotu

OGBENI G. B. AMOSU mu yika gboho idi irin-se tiwe won ki won to dagbere funra won.

Ni oju keji ni Ogbeni Amosu na si ti koja si ile-ibi re, ni Agbo ile Asipa Okemapo Ejigbo, yio si fi ara ma ile fun igba die ki o to tun pada lori Oke-Okun.

Gege bi enikeni ninu awon omo Ejigbo ti mo itara Ogbeni Amosu lori oran Ilu Ejigbo pelu awon Egbu Ejigbo Parapo, benti o nse pelu won ni Oke Okun ninu gboho ipade ti nwon nse ni Oke-Okun benti ni yio si tun ma a ba ise yelu na lo niisiji ni ile fun idagbasoke Ilu Ejigbo.

Printed and Published by the Amalgamated Press of Nigeria Ltd. 27, Abiodun St. Lagos.

Ejigbo Parapo Se Ipade Alarinrin

KADIEBI G. C.-NI de-je agogo mejila abo ara oju Abameta ti ise ojo kejila osu keta odun yi ni gboho ese awon Egbu Ejigbo Parapo ti o wa ni ilu yi ti pe sese si "Cocoa Market" nibiti nwon yio gbe se ase fun awon alejo. Ki nwon to bere si ma a se ohunkohun ni ojo na se nwon gbadura pupu, nwon si kewa "Yahasin", Alufa Yesufu Lemomu ati Burimo Odewole ni o se ninu ipade oju na.

Ki agogo mejila abo to lu ni oju awon alejo ti berati de si ilu, nwon so to be se ti ilu fi nro kelce, ki awon Egbu Ejigbo Parapo to gun to azogo mejila abo odu nipa gbigba awon alejo, nwon si fi orisirisi onje addun ati orisirisi oti te won lorun.

Ni oju keji ti ise oju keje osu na ni nwon se ipade na ni "Oke Mission" ninu Soosi ni dede agogo mejila abo, Alhaji Tijini Atawe ati Ogbeni Ijinde Adokola ni o se isin ipade na.

Awon Egbu Olomogbe ati awon obrin won se ese atata loju na, nwon wo ase egbe-joda dele, nwon si wo bata funfun kanna dele, awon Egbu Omo-Nigbehin ati Alaga Ogbeni Afolabi ati Awon Ogbeni Salami Ajagbo dabiha loju na. Onje npe onje ran ise ni, a ko ti fe le tun ma a so ti oti ati siga mo, ipade oju na dun o larinrin.

Die ti aye wa fun lati daruko ninu awon ti o pe abe ni awon Ogbeni Emmanuel Dapo, Abraham Oluka, Kwajo Bankudu, Gbadamosi Dapo, Sanusi Oyewu, Yusufu Amosun, Belo Aribakata, G. B. Amosun, Salami Ajagbe, Amos Leke ati J. A. Okoro. Ki Olorun fi ibukun si ipade na o.

Joseph Aremu Se Iranti Iya Re

SHARE Leba Ilerin-Ni oju Eti ti ise oju kejila osu keta odun yi ni Ogbeni Joseph Aremu ye iranti Iya re, Ebe Iyalalaro ti o ti jalasi ni nkan bi osu keje sehin, Ogbeni Joseph Aremu na na owo pupu to be ge e ti o fi ya gboho ara lu ya letu, o fi orisirisi onje addun ati orisirisi oti atisiga te gboho awon ijaye, gbanjuu ati olowo ti o pe sibe lorun titi ile oju na fi su.

Die ti aye wa fun lati daruko ninu awon ni awon Ogbeni Jimo Saragi, Modudu Olajogun, Jimo omo Iya Igbaja, S. A. Ogunbi-

Awon Egbu Ologboni Oloyinbo nse eye ati etutu tiwon lori iboji Ologbe Ologba Akeredolu-Ale eniti o je okan ninu won nigba aye re.

Aworan awon Egbu yi fi han bi on papa ni igba aye re ti se je enikan ti ko fa sehin lati ma a se ise gboho ti owo ba ha ni asepe ni arin gboho egbe ti o wa.

y, Suberu Dilali, Ali Eleran, Alhaji Giwa Majapo, Jacob A. Aremu (Carpenter), Alhaji Ayinde ati awon asaju Oba, onidijo ati awon jaye lu ati awon Iyalafin Assule, Ayisatu Saragi, Rbda Fumilayo, Salamatu Moliki, Ebo Amigboro ati A sa bi Amigboro.

Ki Olorun mu oju kuro ninu aseje iya na ki O si fi omo ije gbehin gboho alabawese oju na o.

E MA A KA IWE IROHIN YORUBA

Lile Otutu Iba lo patapata

EI SI IMU YIO SE WO O SAN BI IDAN

Lati le tere le otutu Iba Cararru lo, ni "Menthohatum," ni o ti ki bi owa ma ni stalita yio ti le si e ise kono, yowo yio si bere si nnu pelu ororo. Fi "Menthohatum" pa owa a efun an siya re, gboho idoti buruku ni o selegere ti o fa oranu ite na ni yio Iy. Tete lo ra ide tala g'oto "Menthohatum" kan loni.

Bere Fun Men-tho-la-tum

O wa sinu s'epo lo adu ide. Eyi ni o si po awon The "Mentholatum" Co. Ltd., (Est. 1889), Slough, Engl. and lo se an an.

